

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тиждень 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу мр. вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові по два
крім неділь руськ. свят
о 5 1/2 год. по полудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Особольських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцев. в Агенції
Соколовского: часажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порту. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надслівім» 40 с.
від стрічки. Подати і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Слава въ вышнихъ Бсгу!

(+) Завтра рано наступав свято. Завтра рано заревуть дзвониці по всій Україні Русі, завтра рано до церкви молить ся підуть люди, а з гомоном дзвонів понесе ся радісний спів: «Слава въ вышнихъ Богу, на земля миръ, въ челоуѣцѣхъ благоволеніе!» А ці слова звіщають християнському світові мир, народам жадібним спокою і вдоволення, але на жаль нема сего мира і спокою посеред розданих внутрішними суперечностями і спорами новітніх людей, посеред такої боротьби сторонництва усіх, кожен шасте добро народів занепащують і зновіне житєвих сил в спорах ненависті і зависти.

Гляньмо на нашу долю, в котрій історична доля судила повільній частині нашого народу глядіти пристановища для свого національного і культу ного розвитку, а побачимо по всіх усядах, по всіх краях десятиліттями ведену міжусобицю національну, котра зуживає найкрасш і найдібніші сили свѣтлої верстви суспільности, знесило робочу снагу, підриває до побит широкіх верств народних і спинає по лагоду найкращіших потреб до здрогового політичного і народо-господарского розвитку народів. Гіркі слова докору вивирали ся недавно з уст представників широкіх верств народних, осуджували різко сю обспільну завзятю боротьбу, державники накликували до порозуміння і втихомирення, але таки до помирення не дійшло, бо треба найдрібнішої події щоденної, щоби пристрасти міжусобиці роззатрили ся до нечуваното завзяття і страшної загорілости. Палка, коротковора, недосвідна молодіж

починає верховодити посивилми в народній роботі і службі головами, а за тим ідуть похибки за похибками, котрих опісля жалуся, але їх не наурядляє а від часу до часу знов понтаряє. Можна почути нераз на кликування до мира, до спокою, до порозуміння, до видатної спокійної роботи, але помирення і втихомирення геді віждата ся!

А чому? — бо нема відваги до помирення, до порозуміння, котре вимагає більше відваги, як найзавзятійша нераз боротьба; вимагає предметового зрозуміння і оцінки дійсних відносин і відваги, виснувати із сего відповідні послідовности. Все те відносить ся також і до національної боротьби. Хто хоче бути справдешним представником і заступником свого народу в прилюднім житю, повинен мати відвагу до правдивої оцінки відносин, повинен мати відвагу визволити ся від високопарних оцінок обчислених на підлецуване широким верствам народним для самої популярности.

Але се, що відносить ся до політиків, до послів, ще більше повинні мати на тямці політичні і парламентарні сторонництва, котрі стоять на християнським становищі. Коли бо для політиків взагалі міродатною є вага більшости, в якій проявляє ся право, то християнські політики і сторонництва повинні руководити ся справдливостю і любовою, котрі є основою християнської науки. Певно, що християнство не є ані народо-господарскою, ані національно-політичною програмою, а бачимо щоденно, як християнські політики і сторонництва в різних політичних, національних і т. п. питаннях нераз розходять ся і завзято поборюють ся. Однак не дасть ся заверчити, що в цілій сій боротьбі справді

замало спільний християнський світогляд здобув собі впливу і значіння. С-й світогляд, котрий одиноко може довести до вирівняня суперечностей, до зєднаня до порозуміння, до помирення. Що християнський світогляд не здобув собі впливу належного на політичні, суспільні і національні відносини, се треба приписати обставині, що в національно-політичних програмах проявляли ся деякі асади старої ліберальної школи політичної, але зєдінюючої знаєи спільного християнського світогляду там годі добачити. Огуд треба здобути ся на відвагу до мира, до порозуміння. Певно, що така відвага є небезпечна для тих, що гонять лише за хвилевою і дешовою популярностю, бо може їх досягнути затровна стрла крайних живел, котрі можуть виступити на перший погляд з опрарданим окликом народної зради.

Однак нарід має право вимагати від своїх представників, щоби ему ширю правду сказали, хоч би се навіть вимагало жертв, замість ненастанної занзятої боротьби забезпечити широким верствам народним національний, культурний і народо-господарский розвиток в мирній будучині. Отже не тільки потреба відваги до занзятої боротьби, але може ще більше до мира. А се, що розгиркає ся на ширшій видівній монархії, повтаряє ся і в нашім краю.

Коли отже завтра рано заревуть дзвониці по всій Україні-Русі, коли завтра рано до церкви молить ся підуть люди і загомонить радісний спів: Слава въ вышнихъ Богу, то нехай з тим усім скріпить ся і розповсюдить ся бажане мира, спокою і вдоволення на земля, а передовсім в нашім краю пом'ж обома народами!

О. Віктор Катрайн.

Віг апейзму — до акархізму.

Поучний образок з університетского житя тепершности.

Переложив о. І. Плавюк.

Четверта глава.

Боже милосерде.

(Дальше).

Альфред: Але з самої можливости не випливає ще надужите волі. Мимо сего має Бог тисячі способів і доріг, щоби здержати гріх. А чому сего не зробив?

Ректор: Сего чейже не можете від мене домагати ся, щоби я вам відкрив всі тайни Божих планів. Се було би глупою зарозуміlostю, хотіти змірити ліктем нашого малого розуму недостижими глибини божества. Ми можемо лише за Апостолом покійно сказати: «О глубина богатства и премудрости и разума Божія! яко не испитани судове его, и неизслѣдовани путіе его. Кто бо разумѣ умъ Господень; или кто совѣтниківъ ему бысть?»

Мимо сего можемо робити правдоподібні припущеня, як Боже провидіне захоче ся зглядом гріха. Ви як раз тепер мені признали, що до природи сотвореного розумного ства нале-

жить здібність грішити і лише влішними, так сказатиб штучними способами можна її здержати. Чи Бог обовязаний уживати всіх сих способів? Чи Бог приневолений в певній мірі силувати сотворіня до доброго, або уживаючи надприродних способів, заохочувати до доброго майже силувати? Не маємо підстави про-се певняти. Чи не відіовідає се скорше мудрости Бога, що Він звичайно лишає сотворіня своїм природним кругам діляня?

Альфред: Чи не правда, що коли оден чоловік бачить другого в небезпечі, в нещастю, то обовязком его помочи ему, охоронити его перед нещастем? Чому любов-Бог не мав би зобовязати безмежно Благого, щоби хоронив людей від гріха і вічної смерті, коли се є в Его силі?

Ректор: А тїму сї, що «ви ужили сего порівняня. Вже святий Тома вгадав і обговорив се яко закид проти Божого провидіня». З сего можете признати, що винішні вороги віри ледви чи здобудуть ся на такий закид, щоби его не обговорили і розвязали великі Божі учені в минувших віках.

Коли пан настановить сторожа, щоби він стеріг его городів, то сей не сьміє допустити, щоби хто закрав ся до них, робив шкоду і обкрадав. Як се ему спроможнo повинен старати ся се спияти. А коли сего не зробить, то не виповняє свого обовязку і заслугоє на кару. Але пан може се терпіти, що злодій вкраде ся до города і зробить шкоду. Він є паном города і може се допустити, коли так ему подобає ся

і має на се розумні причини.

Так і Бог поставив чоловіка, щоби стеріг себе і своїх ближних, як лише се може зробити після спроможности своїх слабих сил. А коли сего не зробить, то занедбує Богом вложенний обовязок і заслугоє на кару. Бог є паном людей, они Его ділом. Він супроти людей до нічого не є обовязаний, лише до того, до чого обовязав ся Сам супроти себе, Своєї мудрости і доброти. А чи Его доброта і мудрість обовязують до того, щоби Він здержував надужите волі всіми способами, які Він має до розпорядимости? Таж ми вже бачили се, що сего не можна доказати. Що правда Бог є обовязаний супроти Своєї мудрости, що всьо підчиняє найбільшій цілі свѣта, Свому власному призначеню. Але гріх не здержує Его від того, як се зараз будемо бачити. Він обовязаний дальше супроти Своєї доброти, що вивінує чоловіка всіми до вічної щасливости потрібними засобами, так що чоловік може бути зовсім щасливий, коли лише сего по ширости бажає. Але мав би бути Бог присилуваний з усіми засобами своєї могутости вабити чоловіка до неба?

Певно, що ні. Як раз Бог не є слугою, лише Господом чоловіка, найбільшою і послідною ціллю свѣта не є щастє чоловіка, лише прославленє Бога. А до сєї ціли повинен причинити ся також і гріх. Дятого каже так красно св. Августин, що Бог не допустив би зла, як би не був такий добрий, щоби міг із злого видобути добро.

Непрошені опікуни.

(Стаття надіслана)

Нема більшого щастя, як молодий чоловік знайде доброго приятеля, порадника, та опікуна! Щастє се лучає ся однак рідше, а частійше подибуємо особливо в нижніх часах всяких опікунів, нерас ні ким не бажаних, ані прошених

Приміром московский напрям. Апостоли сего напряму звернули від якогось часу особлившу печаливість на придбанє молодого приросту, та на сю ціль не жалують заходів ні грошій. Де є тільки середня школа, знайдєсь більший або менший гурт молодців, прихлонників сего напряму. Чи ж они вийшли вже такими з дому родинного? Здебільша ні. Знайшлись случайно, або зятягнені в сіти непрошених опікунів молодших і старших, що викладають їм засади свого напряму, виховують на яничарів свого народу проти волі родичів, та суспільности.

Грабителей приватного добра тягне ся перед суд, та приміняє ся з гори обдумані карі, а чи ж се поступованє таких непрошених опікунів не є грабежництвом? Чи ж родичі, віддаючи синів до шкіл, мали на меті придбанє сего рода засад? Чи суспільність бажає сего? Коли не бажає сего ні суспільність, ні родичі, ані школа своїм устроєм не сгремить до сего, то як же ж можуть безкарно бушувати непрошені опікуни посеред недосвідної молодєжи і наносити шкоду?

Не тільки супроти сего рода опікунів повинні ми рішучо виступати, але і проти інших, котрі накидують ся на опікунів молодєжи, хотай ніким они непрошені, ані наставлювані.

Часті бувають нарікани, що молодіж, вийшовши зі шкіл, накидує ся на духовенство, знаходять ся одиниці, що виступають ворожо, легковажать старших, нерас за служених людей, своє „я“, своє ніби знає, свою волю старають ся накинати другим, а навіть посувають ся в забутю, чи необмеженій буті до сего степеня, що перед лицем поважних батьків селян і інтелігенції духовної і світської метають в очі: „ви нероби, хвальки, святотні патриоти, якби не ми, то ось нічого не булоб“, або „патриоти з сивими головами, великими черевами і широкими губами“, не згадуючи про інші вислови і докори.

Досвід учить, що молодість буває буйна, а через се переділює свої сили,

котрих ще в практичній житю не випробувала, буває часто непокірна і має і інші хиби, котрі суспільність старає ся поправити і з часом она сих блудів позбуває ся, тому много їй прощає ся, але в границі, поза котрі їй іти не вільно.

Чи ж родичі, катехити і учителі вціпляли в ню сего рода засади, чи учили її непошанованя церкви, духовенства, старших? Чи лектура, на котрій молодіж образувала ся і розвивала свої духові сили, давала їй сего рода взірці? Чи суспільність бажає мати сего рода одиниці а ще гірше гуртки, або нарід тішити ся ними яко своїми правими наслідниками?

Кождий розумний член народу, хотай якби був поблажливий, з огірченням глядить на сего рода героїв і бажає зміни та усунєня впливу таких подвижників!

Скаже дехто: таких фактів не підносять ся, не генералізують ся, се ж прецінь одиниці, а найби і десятки! І нам приходить з прикрасою на се вказувати, але знаючи, що з малого іде до більшого, що і найменшої іскорки легковажити не вільно, тому підносимо і вказуємо, що се є боляк, котрий в час усунути треба.

Усунути єго може суспільність, котра сего рода промахів терпіти не буде, як слід напатує, щоби мовчанєм не позволюти розростись бурянови.

Одиниці сего рода, віднажившиєся прилюдно на такі промахи і беручись до реформи цілого ладу суспільного, не залишають свої реформи і в розмовах з молодшими товаришами і вплив свій та засади старають ся і в них віділити та накидають ся на опікунів.

О скільки товариство старших товаришів, що віддають ся праці і не тратять часу на пустомельство, та поведєнем своїм можуть служити приміром молодшим, є хосенне, а навіть бажане, о стільки вплив повисше наведених одиниць буває дуже шкідливий і перед сего рода опікунами стєречи треба молодіж.

Наколиб суспільність не терпіла ні одного ні другого рода непрошених опікунів і в час як слід научила і вказала засади поведєня, не виросталиб таким дшєвим коштом герсі, що вводять лише розстрій, наносять суспільности шкєду, а самі тратять марно дорогий час.

Нарід наш виявляє щораз більшу печаливість о свою молодіж, не щадить жертв, а щедро після сєд підпомагає матеріально, тож тим більше має право на бережанє єї від шкідливих впливів і в тим

напрямі треба подбати та вигворити з поважних і досвідних горожан комітети уриятелів молодєжи.

Гадку сю підносили ми вже при иншій нагоді і тепер її поновлюємо, бо уважаємо справу сю актуальною і на часі.

Співділанє сего рода горожанських комітетів приятелів молодєжи з управами шкіл і зборами учительськими охоронити може нашу молодіж не від одного лиха і витворить гармонійне і одноцільне поступованє.

Молодіж наша в значній часті потребує матеріальної помочи, але в рівній мірі помочи і охорони моральної, живучи віддалік від родичів в чужих містах, лишена їх надзору і ради.

Витворенє і зорганізованє таких комітетів вимагає посвятити трєх вільного часу, котрий повинні ми вложити на жертвеннику доброї справи для добра молодого поколіня. — P.

Огляд часописий.*)

(Як Буковинські Русини забирають ся до розповсюджуваня просвіти в широким народним верствах?).

Вчера подала ми статю „Буковина“ про народогосподарську роботу наших земляків на Буковинській Русі. Образ сєї роботи доповнює друга статя присвячена їх просвітним змаганням, про які і наші читачі повинні знати тай в Галичані те саме робити. Тим то наводимо сю статю п. з.:

Конче треба нам висшої осьвіти.

„Се вже загально відома справа — пише „Буковина“, — що без просвіти людині тяжко тепер дати собі раду. З кожним днем наше житє так замотує ся, що без просвіти жити нам чємраз тяжше.

Коли ми бачимо нині самі, що наші люди в горах і на долах, а особливо в горах, колись, богачі, о яких слава йшла по всім сьвітї, нині чємраз більше сходять на бідаків і пропадають в кишєнях розбєгатілих там тимчасом лихварів, то се нас мусить навести на думку, що наші люда тому лиш так скоро і необачно потратили там свої мастки і зійшли на бідаків, бо ті наші люди не мали досі такого розуму, такої просвіти, як — лихварі. Розумні і хитрі лихварі замотали в бїду нашого доброго але темного чоловіка і тут вже мусіло прийти до нашої недолі, бо так вже є на всім сьвітї, що розумний,

Як приміром красно обявляє Бог Своє безмірне милосердє, лагідність і довготерпєливість супроти грїшників, як довго они живють на землі! Як завсєди Він готовий заплатити ласкою замість справедливости! Добрий Пастир іде грїшникам на зустріч, старає ся їх склонити до покути внутрішними і вишніми острогоами і ласками і все готов прийняти в вітєвські обнята правдиво каючих ся. І мимо всяких прикрасій, не відкажує їм потрібних ласк, позваляє їм брати участь в усіх добродїєствах, якими щодєнно обдаровує людей.

Як показує відтак Своєю силою і мудрістю, коли Він знає обернути на останку всі напади безбожників на добро вибраним і на перевєдєнє Своїх намірів! Часто безбожники є проти своєї волі орудіями вічної мудрости і сили! Як на останку обявляє ся Єго сь в я т і с т ь і с п р а в е д л и в і с т ь, вже часто в с і м житю, а цілком у вічности! Ніколи не мали би ми такогo понятя про огиду грїха і про безмежну сьвятість і справєдливість Бога, як би они не були записані явними огненними буквами над брамою вічности!

Погляньмо ще на діло в і д к у п л є н я, як красно відбиває ся в нїм божественна доброта, любов і мудрість! Що кажуть нам о Божім милосердю, ясла, хрєст, кивот! Дїєсно, що тако водноби Богъ мірь, яко и Сына своего єдинородного далє єсть, да всяк вѣруєт вь онь не погубєт, но имать животь вѣчнѣй. *)

Чи не повинні ми з Церквою з подиву воскликнути: „О щаслива вона, що дарувала нам так чудесного Спасителя!“ Чим був би сьвіт без сьвітла і сили, що походять з хрєста, чим був би без кивота, що в нїм Божий Син яко товариш нашої недолі, день і ніч перебуває між нами і запрошує нас до себе солодкими словами: „Прївїдите кь мнѣ вси труждающїи ся и обременєнии и азъ упокою вь“.

Питаю ся, чи єї чудесні дари не могли бути достаточною причиною, щоби Бог допустив грїх? Якаж в пітьмі ночи обявляє ся нам величє звїздистого неба, так аж ніч грїхів позваляє нам вглянути в чудеснє звїздистє небо божєствєнних совершєнств в повній єго красі.

Ва що більше. Бог є так безмежно мудрий і добрий, що в єго руді навіть грїх стає ся жєрєлом благословєня для чоловіка, бо він дає єму вагоду до найкрасших моральних побід.

Що за неопєсану міру любови, лагідности і терпєливости приводить нам на память слово „мученик“! Який героїзм лучить ся з тим іменєм! Без грїха був би він неможливий. А тепер беріть не лише мільони і мільони сьвідків крови, але ще більше число таких, що в тишині, без розголосу і без свічу в любови до Бога терпєливо вазнали від сьвіта перєслєдовань, повижєнь, нарушєня чєсти, грабованя майна, що великодушнє простили своїм ворогам і ще обділили їх добродїєствами!

Грїх се певно страшна річ, але як красними і дороговітними є також слєзи каючя, що

походять з сєрця! Яка покора, жалісний біль кілько любови, надїї і довірє блищить в одній ширій слєзі покути? А зберіть разом слєзи жалю цілого довгого каючяного житя! Погадайте собі на сьвятю Марію Магдалину, сьв. Петра, сьв. Августина. Увїть собі непроглядну громаду каючяників від Адама через тисячи літ аж до послїдного путника на землі, що проллє послїдну слєзу на сїй долині слєз!

Грїх се страшна річ, але до якої поломїни любови бляжнього дає він вагоду! Як превічний Син Божий зійшов з прєстола своєї слави на сю долину вужди, щоби як милосердний Самарянин вилічити людство, закервавленє тисячними грїховими ранами, так в Єго слїди поспїшили несчислїмі грїшники яко Апостоли, краєми і морями, ріками і горами, пустинями і пралїсами, щоби завернути грїшників на дорогу спасєня! Яку потрясаючу історію могла би нам оповісти однієска сповідальниця, як би могла говорити! Як часто віднесли там сьвітлу побїду любов, ревність о спасєнє душ, терпєливість і милосердє з одного боку, а покора і великодушнє покованє себе з другого! А тепер аж увїть собі цілє апостольське житє жертви сьв. Павла, Бонїфатя, Франца з Ассїсу, Франца Ксавєра, Петра Клявера, сего добровільного раба рабів і всі ті мільони героїських мужчан і женцин, що з любови до Христа лишили вітчину і все, щоби з хрєстом в руді нести стогнучому в пітьмі грїхів і блудів людству сьвітло і ласку відкупленя!

просвічений викорисковує темноту непросвічених людей.

Зійшов наш хліборобський руский нарід на бідаків головно через те, що був темний, непросвічений, отже тепер, коли вже надійшла остання година ратунку, треба нам пильно дбати о се, аби наш нарід доводили до просвіти, до сьвітла, до розуму.

Наш нарід повинен навчати ся, хто він є, де він є, по що він живе на сьвіті, чому єму зле як доходять інші народи до гаразду, — отсе все повинен він пізнати, як хоче жити на сьм сьвіті а не пропасти марно на користь та на втіху своїх відвічних ворогів.

Першим кроком до сьвітла, до доброї науки, першим шеблем до розумного способу життя є: навчити ся писати та читати і сю задачу сповняють наші народні школи.

Однак, як сказано, се лиш перший крок з темноти, яка завела нас в біду до сьвітла й розуму, при яких помочи маємо вийти з біди, до гаразду.

Сама народна школа ще тут не вистарчає. Нам треба висшої просвіти. Нам треба висшої науки, аби пізнати сьвіт і способи, як на сьм сьвіті треба жити?

Сю висшу просвіту можна набути у високих школах. Однак у сї високі школи лиш дєколи може попасти хліборобска дитина, і то як покінчить она сї високі школи, то вже відходить она від наших хліборобів у місто, між панів і вже не може она безпосередно і вічно сидіти між нашими хліборобами та далі розсвєчувати їх ум на їх щастє та добро.

Через се, хоч з поміж дітий наших хліборобів виходить вже немало високовчених людей, то між самими нашими хліборобами далі панує темнота а з темнотою і ся біда, ся гірка недоля, яка ватроує нам жите на сьвіті.

Щож тут робити?

Політичне товариство „Руска Рада“, відповлене в сїм році, аби згуртувати в собі всіх наших хліборобів, таких, що їм вже досить темноти і недолі і до якого не лиш може, але і повинен зараз приступати кождий виславши і корону членської вкладки на руки д-ра Стоцкого до краевого виділу в Чернівцях, — постановило ратувати наших селян з сего горя в такий спосіб:

Сї зими устроїть саме се товариство в Чернівцях курс висшої науки для наших хліборобів. Ся наука розпочне ся зараз по Йордані і тревати буде шість неділь. З кождої громади

повинен прїхати до Черновець на сих шість неділь що ваймевше один парубок або молодий газда. Такий чоловік повинен бути цікавий до науки, ширий для людей в громаді і по можности письменний.

Зідуть ся ті люди зі всіх громад до Черновець а тут еже наші люди, що покінчили найвисші науки у високих школах, будуть їм розказувати через шість неділь про все, що досі знали пани та жида а чого на жаль та своєю недолю не знали дотепер наші хлібороби.

Між тими вченими людьми, що будуть тоді розказувати тут про се все нашим хліборобам, находять ся такі добре знаві вже на Буковині та ширі для наших хліборобів люди, як: заступник маршалка краевого др. Стоцкий, проф. Кордуба, ієвс. О. Попович, др. Галіп, др. Когут, др. Кузеля, др. Бурачинський, др. Гузар, проф. Прийма, інж. Герасимович, проф. Цегельський, проф. Ісепенко і т. и.

Сї професори на тім курсі будуть розказувати нашим людям таке: звідки взяв ся сьвіт, які народи живуть на сьвіті і що они роблять? А потім будуть розказувати сї скаватиб так, професори, як жили всякі народи на сьвіті від найдавнїйших часів аж по нинїшний день, — будуть розказувати гони, від коли є на сьвіті ми Русини, яка була наша доля на сьм сьвіті від початку, як лиш ми зявились на сьвіті, аж до тепер? Почують тоді ті наші люди, що прїдуть на сю науку до Чернівців, який лад є в нашій державі, чому ми серед сего ладу не найлішшу маємо долю і що треба робити, аби нам стало ліпше, аби збільшив ся наш добробит? Не забуде ся також в сїй науці і про се, як то витворила ся наша мова, наші пісні і наші найкрасні книжки? А позє тим буде тут вести ся з тими хліборобами нашими науку, як писати добре листи та всякі поданя, як вести книги купецкі та касові, як вести сїчові вправи? Будемо ще й співати тут найкрасні рускі пісні та читати найкрасні наші книжки!

Отсе буде добре, гарне та цікаве!

Подумайте собі, люди, що буде, як верне потім в село такий, що перейде всю ту науку в Чернівцях? Як він розкаже все, що тут чув і видів у своїй громаді, то згодом стане приходити ціла громада до сьвітла, до розуму, а через те вже й до гаразду! Не лиш єму вийде се на пожиток, але цілій громаді, всім нашим громадам, всему нашому народові! Тому то ми й певні, що самі громади на громадский кошт вишлють до Чернівців на означений час сї на-

уки хоч одну людину, як не буде в громаді такого, що міг би прїхати на сей час до Чернівців на власний кошт.

Наука ся нічого не буде коштувати, але буде коштувати жите в Чернівцях через шість неділь. Товариство „Руска Рада“ зробить вже якось так, що се жите буде коштувати як найменше, але все таки якийсь кошт прї тим буде і для людей. Всї учасники сї науки будуть мешкати разом і будуть їсти разом. Що се буде коштувати і в яким саме дни по Йордані мають вїзджати ся в Чернівцях охочі до сї науки, напишемо в найближшій числі „Буковина“ для народу.

Нині скажемо ще лиш те, що за дурно дістане кождий, хто з хліборобів прїде на сю науку, гарну книжочку на памятку сї науки.

Дорогі наші братя-хлібороби! Доси ще не було такої науки для хліборобів в нашім краю. Отсе перший раз пробуємо ми відганяти сильним сьвітлом висної науки глибоку темраву хліборобского нашого митя! Ми напишемо вам ще, кільки се буде коштувати кождого і в який воно день зачне ся однак ви вже від тепер приготуйте ся до прїзду на сю науку.

Високою просвітою відженемо від себе т горе, серед якого тепер так гірко живемо, — через висшу просвіту, доступну дотепер лиш панам та жидам, дійдемо і ми до гаразду!

*) Такий „Огляд часописий“ наших і посторонних, в різних таборів, будемо вести і з новим роком, щоби дати нашій суспільности, скільки змоги повний образ політичного, культурно-національного і народогосподарского руху. — Ред. Русл.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Галицький сойм, дальматинський і корутанський скликані на зимову сесию, а іменно галицький на 11. с. м., останні на 17. с. м. — В суботу розпочнуть ся, як ми вже вчєра звїщали, наради вірноконституційної і консервативної чєскої шляхти, німецких поступовців і ин. сторонництв і переговори в сиваві урухомле-

Гріх се страшна річ, велике горе, яке на несло на людей, але як красні є діла милосердя, які спричинив грїх! Ви вкажете мені може нори грїха, на шпиталї, вязницї, які заповнені жертвами грїха, а я покажу вам ангелів милосердя, що на тих місцях виконують день в день найбільший героїзм любови, терпеливості і самовідрєчення. Кілько то ангелів невинности замикає ся в бідних упавших для їх житя до вязниць, або ідуть на вигнанє, щоби знов їх завернуть на дорогу чєсної і спасєня?

Гріх є страшний, ніхто сего не перечить! Але які струї сьвітла і ласки впливають з підніжа хрєста, що насаджений в сю грїшну землю? Яку глибокоумну науку подає він засліплевим грїхами людям? Як часто завалує ся любов людей на жарі любови Розпятаго! Подібно як сьв. Павло, Франц з Ассєсу западали свою серафимску любов до Хрєста при хрєстї і сказали: Він мене полюбив і за мене віддав ся на смерть, так вже від давна огненне море любови Розпятаго наповнювало студені сєрця людей жаром взаїмної любови.

І та любов віддати не була вимушена і безумїшна; она зродила дуже красні овечі. Раз клячала сьв. Єлисавета в дорогій одежі, з золотою короною на голові в церкві в Айзенах перед великим хрєстом. Коли єї зір впав на умираючого Спасителя, здіймила корону з голови і

кинула ся ниць на землю. Товаришка насварила на неї за сє тепкими словами; але Єлисавета відповіла покїрно: дорога пані, не докоряйте мені за се; передомною стоїть так жалю достойний образ Хрєста, дорогой, лагідний Спаситель увінчаний острым тернем. Моя корона глузувала бя з Нєго, як би я тут так розкішно стояла, увінчана вінцем золота, бісерів і дорогоцінностей. Потім почвда гірко плакати ізза мук Хрєста, що дуже порушили нею. Старинні житя Сьвятих додають до сего сї красні слова: „Любов Ісуса Хрєста зранила тепер єї сєрце, а меч Єго Матєри пробив єї візну душу великим болем“. Она не хотїла, щоби їй ліпше було як Ісусови, з Ним хотїла ділити убожество, наругу, пониженє, болі і хрєсти ріжного рода.

І сєй образ, він відволяє ся в житю кождого Сьвятого, а в певній мірі в житю кождого побожного хрєстянина. О як великий і непроглядний похід хрєстоносців бачу я дуєї; з усіх віків і місць, з усіх полєс і народів, з усіх станів і віків, всі ідуть за несучим хрєст Спасителем, ідуть через Голгофту, аж до брам небесного Єрусалима, де сумні риданя прогнаних замінюють ся у вічні похвальні гимни наверєнєних.

Питаю ся вас знов, чи такі красні овечі не мали бути для Бога достаточною причиною, допустити надужатє, якого чоловік допустив ся в сьвоїй злобі свободою?

О признаймо се, так кінчив ректор зававши сьвятою ревностю, що тайна допущєня грїха є тісно звязана з тайною хрєста. Для змислового чоловіка, що все міряє поверховно, є обі тайни соблазною і глупотою, але для хрєстянина, що не важить ся в пустій зарозумїлости міряти своїм малим розумом плєни Всевшнього, є они обявленєм мудрости, сили і доброти Бога.

Тут задержав ся ректор і поглянув допитливо на Альфреда. Але сєй мовчав; лишє слєза, що засияла в єго оці, зрадила єго внутрішнє зворушенє. Длєтого ректор перервав розмову. Щиро розирацав ся з хорим і обїдав прислати єму ще кїлька книжок, які мали усунути єго послїдні сумнїв; а по кїлькох днях знов прїйде. За той час поручив єму ревво молити ся; не забракне єму Божої ласки і просвєченєя, коли не буде не доставати покїрної і повної упованя молитви.

(Конець буде).

1) Рим. л. XIII. 33—34.

2) S. Thomas 1. q. 22. a 2 ad. 2.

3) I. III. 16.

ПО НИЗКИХ ЦІНАХ ПРАКТИЧН. ПОДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ.
— БАРХАНИ — ХУСТКИ ЗИМОВІ — ГАЛЬКИ — ТРИКОТИ — ПОНЧОХИ — СКАРПЕТКИ
СОРОЧКИ МУЖЕСКІ, ЖІНОЧІ, БІЛІ І В КРАСКАХ — ПЛЕДИ — СТАНИКИ —
Фірма: **І. ДРЕКСЛЕР СІННІ** Львів, площа Капітульна ч. 2

ня чеського союму. Наколи переговори видадуть сякий-такий вислід, то буде скликана в половині січня сесія чеського союму.

Міністер президент бар. Бінерт одержав великий хрест ордеру Леопольда і з тої нагоди також бажаня долішньо-австрійського союму. Се є новий доказ певного становища кабінету і довіря, з яким монарх відносить ся до міністра-предсідника.

Ческі радикали заповідають боротьбу проти нового регуляміну в держ. раді, бо сей регулямін робить неможливим змаганє до чеського державного права. Пос. Бакса зазначає, що Слав. Єднота повинна змагати до того, щоби теперішня система щезла зовсім, а Німцям треба відняти виконуву власть в державі. Ческі посли повинні старати ся о те, щоби не допустити язикових предлог до комісії.

В угорскім пересилєню послїдував рішучий зворот. Др. Люкач був на окремім послуханю у монарха, предложив звіт з переговорів з провідниками вірвоконституційного, кошутівського і людового сторонництва. Після того одержав др. Люкач іменованє на міністра предсідника з порученєм утворити новий кабінет. Задачею нового кабінету є передовсім переведенє в соймі двомісячної провізориї бюджетової, щоби усунути ex lex, а відтак приєднати соймову більшість для виборчої реформи. Колиб новому кабінетови, котрий представить ся в найближших днях соймови, не повело ся довершити вложеної на него задачі, тоді сойм буде розв'язаний а протягом трьох місяців мають бути переведені нові вибори від дня розв'язаня сойму. Сей рішучий зворот викликав розлад в сторонництві Юста, бо не всі згоджують ся з наглим єго зірванєм переговорів з Короною, а також в конституційнім сторонництві, як видно з обміни новорічних бажань між Сельом а гр. Андрашім, проявляє ся пригнобленє, хоч они готувлять ся до боротьби о удержанє верховлади Мадярів, zagrożеної виборчою реформою.

Заграниця.

Замітне є, що коли новє кретійське правительство зложило присягу вірности грецькому королеви, то безпосередно по тім виступила військова ліга в Атинах з новою силою проти парламентарних сторонництв. Парламентаристи надїяли ся, що вже скінчила ся опіка офіцерського союзу, який був розпав ся, а свого мужа довіря в міністері, міністра війни, видав палаті, котру він був образив. Однак тепер зажадав союз покараня міністра внутрішних справ за мними єго провани зглядом союзу а заразом обітницї, що палата буде скорше як доси працювати і полагодить ще перед сьвятами 27 начерків законів крім неполагоджених ще скарбових і війскових предлог. Палата мусїла улячи, а офіцери знова побїдили. Тяжко ствердити, чи безпосередно по собі слїдуючі ухвали в Канєї і Атинах є лише засові; трудно входити, чи є они річеві, можна се однак з всякою імовірністю припустити. Представництво народа уступать, коли постарєє ся о національну оборону і назначить нові вибори до народних зборів, а установленє ними правительство зложить присягу грецькому королеви. З сего виходить, що Крета жде лиш догідної хвилі, щоби могла залучити ся в Грецьку, яка знову мусить бути на сей випадок уоружена. Кретійське питанє викликало заворушенє серед офіцерів, а коли тепер знов заворушив ся острів, то грецький наїд, якому вже сприяли ся домаганя, ставлені в імени армії, знов займе ся ним. Греки посїдають незвичайно живе народнє почутє і тому пригноблювало їх се, що мусїли давати се під охорону держав в своїй безсилности перед грозою зі сторони Туреччини. Тому то повятали радісно заяву офіцерів, в якій віднято власть сторонництв, а публична опінія звернула ся проти незродного представництва. Від того часу настрої змінив ся; новий ключ з Крети скріпив власть офіцерської ліги. Сей войовничий настрої впливає на внутрішню політику Греції, відносить значенє меча і гармати а обнижає повагу парламенту. Опікунчі держави оцаджують Кретійців і

вишлють нові війскові залоги на острів доперва в разі, колиб они схотїли здійснити свою постанову висланя власних послів до народних зборів в Греції. Також Туреччина поступає досить оглядно і хоч звернула увагу кабінетів на поступок Кретійців, бажєє поступати згідно в опікунчими державами. Своєю дорогою, що Туреччина зайнята тевер дуже в своїх полудневих європейских провінциях, особливо в Македонїї. Але трудно, щоби молодотурки, які повалили абсолютизм і поставили собі задачею, недопустити більше до упокорєня Туреччини, могли допустити до утрати Крети за своєї влади. Се булоб для них політичною смертю, тим більше, що сила молодотурків опирає ся на прихильнім їм війську, яке не допустить одначе до сего, щоби они мали переступити границі звичайної згїдливости. Держави не можуть знов допустити до злуки Крети з Грецьку, щоби не шкодити єрі реформ в Туреччині. А Кретійці знають се, хотять Європі показати, що не дадуть їм спокую, доки не наступить злука в Грецьку.

Справа Крети є не лише народною, але й міжнародною. Сей острів є ключем до східної часті Середземного моря і все о него веде ся боротьба. Кретійське питанє ще не мало клопотів причинить європейській дипломатїї.

Balfour виголосив бесїду, в якій зазначив старовище Англії яко морської держави. Між иншим заявив він, що подивляє Німеччину та що Англія може від неї багато навчити ся. Колиж запитати ся про відносини тих обох держав мужів стану і дипломатів менших держав, то переважно дають ся чути голоси, що конфлікт між Англією а Німеччиною наступить чи скорше чи пізнійше. Бесїдник не годить ся з тим поглядом, але думає, що найлучшим способом для заповненя мира є воєнне поготвлє. Коли отже Англія не подбає о се, то за чотири роки буде в так прикрім положєню, в якім не була вже давно.

На сьвятїй вечер.

Вечеріло.

Нїкого не було в комнаті.

Она сама. Стояла при вікні, в маленькій ручечцї стискала оловець.

Писала, душею всею занята. Лист до ангелика писала. Короткий — недовгий лист. скінчила.

Читає: Добрий Ангелику Сьвятїй! Вже нїчого не бажю. Нї ляльки з правдивим волосєм, нї скрипочки з суконками для ляльки, нї деревця сьвятого, нї цукорків добрих, нїчого, ангелику добрий; хочунині таточка мого. Ти мій сьвятїй Ангелику добрий — зроби так, щоби мій тато був тут з нами. Іренка. Усміхнулась — сумно усміхнулась.

Дивний сум в тім дитячїм личку.

Шовковим, ясним, покрученим волосєм покрита головка, в гару відчесана. Пара оченят мудрах, веселих носик, а під ним малі сьвіжі губовьки, а в кутках видима дивна черта якогось несьвідомого болю.

Зложила записаний папір, вложила до конверта, адресувала: Мій Ангелик сьвятїй в небі. Скорим рухом приставила до вікна крісло, відчинила кватирку і фурнув лист сьвітами.

Сидять при вечері.

При сьвятїй вечері.

Она коло свого братчика молодшого.

Незвичайно поважна.

Ість мало — ціла скуплена в собі.

Від часу до часу гляне на невеселу мамусю, на бабусю, що чомусь сегодня не кричать як звичайно, на вуйка, що гарно вистровний гладить чорного вуса.

Братчик заплакав.

— Пст — шепоче до него — не плач таточко будуть!

Хлопчє на добре розплакалось.

— Тато — де тато — тата хочу, тата!

Всі втихомиряють єго.

— Тато гайта поїхав, тато далеко — говорить мати.

— Але таточко нині будуть, я знаю! — сказала рішучо і поважно.

В сальонї дзвінок.

— Ангелик дзвонить — ходіть діти — щось принїс для вас.

Она ціла зворушена.

Повагом бере братчика за руку.

Відчинились двері.

Високе зелене деревце купає ся в сьєні сьвітла. Блищать цукорки, оріхи, червонїють яблочка. Під деревцем лялька, велика лялька, коник.

Братчик стоїть очарований — витягає малі рученята до краси, ясности, до зеленя...

Она розглядаєсь по комнаті. Заглядає за деревце.

Дивить ся допитливим зором в очи маматери...

Глядить очима, глядить на всі сторони...

Нарєз зойк — тяжкий зойк невинної а гірко зболїлої дитячої душі.

І ллють ся сльози, дитячі сльози, невинні сльози...

І крізь сльози продираєсь одно одвінське слово: — таточку...

Іван Косак.

Чортків.

Яр. Юл.єв.

Дурна наймичка.

В відчинених дверях, що провадили з кухні до їдальні паньства Черських, появилась молода, гарна головка панни Стасї.

— Гафіє, тарїлки вже вимиті? Звивай ся скорше, миж не будемо на тебе ждати.

— Зараз, зараз паннунцю, ще — хвилинку.

Гафія над тарїлками аж прїла. Вже добру годину парила собі руки окропом. Що вимїє одлі, надносять другі. А найстарша панна дому вагаєть, що й відітхнути годї.

— Слава Богу, що вже послїдна страва, шептала Гафія витираючи стиркою вимиту посудину.

Панна Стася вскочила до кухні, забрала тарїлки й вибігла до покою.

— Ну, може аж тепер відсапну — сказала наймичка і сіла на тапчан. Підперла руками голову і понала в задуму.

З покою долїтала весела розмова паньства Черських. Малі діти голосно щєбетали, старші панни і панїчі серед грїмкого реготу перекидались веселими дотєпами, а старі Черські припрошували раз-в-раз нареченого панни Стасї, щоби не церемонив, а поводив ся як у себе в дома.

Одна тільки Гафія садїла в кухні сумна. Кількодневна крутанина, недоспані коло прасованя ночі, гулюканя панї і панночок, втомилї її понад силу. А до сього ще сей вечер...

— Коби вже скінчились раз-ті нависні сьвята думала она. — Чоловік готов збожеволїти. Добре кому забава, але ти працюєш як чорний в'їл. Тільки й знають, що лаяти.

Гафія згадала свою родину.

— І дома не було солодко. Але дома не те, що у чужих. Я дома мала працю, але мала й свою радість. А тут? З нїким і кутї попоїсти, з нїким і поколядувати... Мама десь там з дївками виспівують, що аж гей! а тато...

Гафіїні очи якось сумно усміхнулись. Її пригадались сьвята зперед двох лїт.

Вечера була вже готова. Ждали тільки на тата, що скочив у місто по горівку. Піано прийшов, заточуючись. Зїли разом вечеру і стали витягати коляди. Щоби глядне ішов спів, тато взяв ся поливати горло сивухою. Запоморчив ся до нестями і став вередувати. Мама не стерпіла. Счинилась сварка. Розлючений тато вхопив за пістолє і грозив їм всім смертю.

Діти поховались хто під стїлї, хто під лаву. Тато бігав як божевільний по хатї і такав пістолє мамї під нїс. Відтак прискочив до печі і вистрїляв в челюсти раз другий. Всї остовпіли. Тато тут і скінчилось. Тато канув пістолє в кут і взяв ся знова до фляшки. Пив, аж повалив ся майже не живий на постїль. Перервана забава пішла далї. Колядували і сьміялись до півночи. Було їм знов весело...

Хоч як там було, а було між своїми. Бїду, журбу і клопоти топилось скоро в веселих розмовах, сьміху та жартах. Що дала би тевер Гафія за те, аби ті часи вернулись! Та годї. Тато пропив весь ґрунт, лишилась одна хатчина з ґрядками. Гафія мусїла перша іти в найми.

І отсе вже другий рік наймичкою.

— Наймичка, наймичка... снувала далї Гафія свої думки — нїби наймичка не чоловік, нїби в неї душі нема? Чомуж так сею наймичкою кожний вередує? І пан кричить і панї штуркає і панни скачуть до очей. І що мене жде? Чи до віку така доля? А що стрїне мене у сьому житю?

Від покою рипнули двері. Наймичка зірвалась на ноги, наче пробудилась. Увійшла панї Черска з Стасєю.

А, Гафія, а ми й забули на тебе небого — закричала груба панї — ти ще певно нїчого не їла? Стасю, винеси їй трохи борщу та голубців. А начиня не лишай на завтра, чуєш? Самовар наставила?

— Наставила. Вже кипить.

— Добре, добре, зараз панна наллє чаю, а ти тимчасом попоїш. Тільки не спи, чуєш?

Пані Черска покотилась з панною в покої, а Гафія зачернула ложкою борщу.

— Отсе мій сьвятий вечір...

З очий покотились сльози одна за одною і мішались з борщом, який Гафія вливала в себе.

— Ні рідні, ні ласкавого серця. Сама, як билина в полі а вже хоч сьогодні бажалобись більше родивности. Серед загальної веселости ти одна сумуй та плач, що мало серце не трісне. Бодай таку долю.

До кухні вбігла наймолодша панночка, Казя.

— Гафіє, а ти чого плачеш? А то дурна наймичка! Сьогодні так весело, а вона плаче. Диви, що я від татка дістала. Не плач, дурна.

Наймичка отерла сльози і поцілувала дитину в чоло.

— Спасибіг тобі дитиню, що хоч ти мене не забула та прийшла розвеселити.

Взяла Казю на коліна і приголубила. Дитина защебетала і розв'яла сумні думки „дурної“ наймички.

По кухні рознеслись тихонькі звуки пісні Се Гафія з Казею колядували...

Доповнення до статей про Мазепу.

Подав

Др. Богдан Барвіньский.

I.

Гетьман Іван Мазепа в всесвітній літературі і штуці.

До статі під повисшим заголовком, печатаної в „Руслані“ 1909. р. (ч. 140.) можу подати ще деякі доповнення*). Зі статей про Мазепу в літературі прибула довша розвідка п. Ярослава Біленького: „Гетьман Іван Мазепа в чеській літературі“ (печатана в „Руслані“ 1909. ч. 107—201 і 209—115, в якій автор дав критичний розбір трагедії Фріча: „Iwan Mazera“ Відчит д. К. З. (який стає на котурни супроти інших авторів) „Мазепа в літературі“ (печатаний в „Громадскім Голосі“ 1909 ч. 41—42 мимо сего, що заповідає у вступі дуже багато, не дає нічого нового поза переповіданем змісту загально звисних літературних творів про Мазепу і переплітанем патріотичними фразами. Не можна поминути розвідки І. Каманіва: „Мазепа и его прекрасная Елена“ (Кіевская Старина 1866. т. 16. октябрь ст. 522—535) в якій автор виказує фантастичність оповідання сучасників Мазепи, Паска і Отвіновського (сего останнього в творі п. з. „Dzieje polski pod panowaniem Augusta II.“, Краків 1849. ст. 169.) про романтичну пригоду Мазепи з Фальбовскою, натомість подає на основі актів з одної книги володимирско-волинського суду (з Київського центрального архіву) звістку про романтичну пригоду Мазепи з Оленою Загоровскою і процес з сего приводу з її чоловіком, шляхтичем Яном Загоровским. З чужинців займав ся ще Мазепою в літературі Італієнець Сіамполі.

З літературних творів можу назвати ще роман п. з. „Прекрасная Россиянка“ (Москва 1796., 3. вид.), про який згадує Бантиш-Каменський в своїй „Історія Малороссія“ (III., 1842 ст. 4. приміток. прим. 7.). В тім романі є згадка про Мазепу, привязаного до коня.

З музичних творів звісні мені ще два, а іменно Liszt-a: Mazepa. Symphonische Dichtung für grosses Orchester і опера Поляка Адама Мінегеймера (Minheimer): Mazepa.

При сій нагоді справлю помилку, яка закрала ся до моєї статі що до образів Vernet-a. Они не є оба однакові, бо один з них зображає

Мазепу, привязаного до кінського хребта серед стада вовків, другий зображає Мазепу, привязаного до коня, лежачого на землі. Образи Vernet-a репродуковано не лише у Франції (н. пр. гравюра-сталерит Раупе-а), в Німеччині мідьорит Riepenhausen-a), але й в Англії, н. пр. аквотінта „painted by Horace Vernet London. Published by f. g. Harding 23. Cornhill et J. Mc. Cornicks 147. Strand. Oct. 1831. — engraved by Ja-p. G. S. Lucas Mazepa. On came the troop... Painted by Lakee... repast begun“. До фантастичних картин належить зображений Мазепа по битві під Полтавою в товаристві Карла XII. і Понятовського зачислити гравюру К. Афанасьєва на якій така сама гравюра п. з. „Carl XII. Mazepa und Poniatowsky, nach der Schlacht bey Pöltawa. Penzel fec. 1793. D. Chod. del“ уміщена в „Historischer Kalender für das Jahr 1795 Leipzig“. В Кракові в Музею Народ. є згадуваний вже мною сталерит, з образу Fohr-a, на яким зображений беріг ліса і степу, куди летить кінь з привязаним Мазепою. Сталерит робив J. Poppel в Монахії. Згадана мною попередно літографія А. Deveria в Муз. Нар. зображає виритогованого Мазепу на постели, серед козацької родини. Є ще в тім музею літографія L. R., на якій зображений кінь з привязаним Мазепою, видобуваючий ся на беріг ріки.

Я згадував, що гравюра в „Europäische Fama“ з 1704 р. служила опісля взором цілій серії гравюр. До вчислених вже (які є н. пр. в Муз. Нар. в Кракові) додаю ще отсі: 1. Johannes Mazepa Veldheer der Zaporovischhe Cosacken (в горі: IV. Deel. Pag. 352); 2. Jean Mazepa General des Cosaques. 4° Stockholm. В. Р. (анонімна гравюра з таким підписом є в Муз. Нар. і в Музею Чапських в Кракові); 3. Johannes Mazepa Cosaccorum Zaporoviensium Supremus Belli Dux (анонімна гравюра в Муз. Нар.). Ровіньський в своїм творі „Подробный словарь русских гравированных портретов“ т. I. С.-Петербургъ 1889) ст. 1026, ч. 17 пише: „Гетманъ (Мазепа) упоминается на гравюрахъ, изображающей свадьбу шута Шанскаго, происходившую въ 1702 г.“ (гл. т. II ст. 1415—16 ч. 509; одна з кількох репродукцій в Ровіньського „Атлас-і“ до его книжки „Русские гравёры“, Москва 1870 року).

II.

Т. зв. „Бекетівський“ портрет Мазепи.

Подаючи в 200-літню річницю полтавської битви причиню до питання про т. зв. „Бекетівський“ портрет Мазепи („Руслан“ 1909 ч. 140—141) згадав я, що не мав я можности користати з книги Ровіньського: „Подробный словарь русских гравированных портретов“, яку має у Львові лише „Бібліотека Народного Дому“, а котра на жаль була тоді в переплеті. Завдяки ввічливості кустоса сєї бібліотеки проф. Ф. Свистуна міг я книжку Ровіньського дістати на довший час до дому і тапер подаю на єї основі деякі доповнення до повисшої моєї статі. Значу ще, що Лазаревский в згадуваній часто статі „Замѣтки о портретахъ Мазепы“ (К. Стар. 1899 т. 64 мартъ, ст. 454) цитує словар Ровіньського по виданю з 1887 р. (в 4 томах, про Мазепу в 2-ім т.), я корастав ся двотомним петербургским виданем з 1889 р.

„Бекетівський портрет Мазепи“ (такий, як в першій виданю „Історія Малої Россія“ Бантиш-Каменського (т. III, 1822) походить з сь древняго, сохранившого ся до нашего времени живописнаго портрета“ (Ровіньський I, ст. 1022). На жаль не подав Ровіньський, де сей портрет обертає ся, чи є він може ідентичний з портретом, який дістав ся до рук Горленка. Сей портрет був кілька разів репродукований. З Ровіньського довідуємо ся, що на портреті, рисова-

пим Сплітетессером, гравірованим Осиповим в другій відпечатці „на груди Мазепи пригравірована звѣзда и подъ кафтаномъ видна орденская лента, надѣтая черезъ плечо“ (Ровіньський I, ст. 1024, ч. 3. Хибно поданий тут рік 1 вид. Бант.-Кам. 1818, зам. 1822). Інша репродукція сего портрету, се, як каже Ровіньський, „копія сь прелыдущаго, въ меньшую мѣру, безъ звѣзды. Въ овалѣ; грав. пункт.; поясн. 3/4 вл. Г. А. Афанасьевъ. Иванъ Степановичъ Мазепа, бывший гетманъ Малороссіи. „Изъ Собранія Портретовъ издаваемыхъ, Москва 1821—1824. — II-е отпеч. прилож. къ книгѣ „Изображенія великихъ людей... Малороссіи, Бантиш-Каменскаго; Москва 1944 (Бекетовскіе доски). [Ровіньський I, ст. 1024—5, ч. 4]. До сего замічу, що Ровіньський дає досить неточні роки виданя н. пр. для 1. вид. Бант.-Кам. дає рік 1818 зам. 1822, для 2 вид. 1838 р. зам. 1830. Збірка Бекетова звісна мені під заголовком: „Изображенія людей знаменитыхъ или чѣмъ либо замѣчательныхъ, принадлежащихъ по рождению или заслугамъ Малороссіи, Москва 1844“; Бантиш-Каменський видає знов „Жизнеописание Мазепы“ (1 вид. 1834, 2 вид. 1836, 3 вид. 1842 Москва, з портретами); оно ввійшло в его „Словарь достопамятныхъ людей“ (скінчений 1847 р.).

Бантиш-Каменський каже сам виразно, що портрет Мазепи, який є в 2-ім і 3-ім виданю его історії, походить „сь подлинника, хранящаго ся въ Императорской Академіи Художествъ“ (3 вл. т. III, Примѣчанія ст. 97). А між тим Ровіньський (I, ст. 1025, ч. 5) каже, що сей портрет „перевначеный сь того же оригинала“ що портрет 1 виданя. Се давало б отже право до твердження, що сей „древній живописный портрет“, який доховав ся до нашого часу, (Ровіньський ст. 1022) а з якого репродукція поміщена у Бекетова і в 1. вид. Бантиш-Кам., є то портрет Нікітіна в петерб. Академіи штук. Що до сего „перевначеня“ замічу одначе, що в 2-ім і 3-ім вид. Бант.-Кам. репродукція далеко вірнійша і подібнійша до оригіналу Нікітіна, чим у Бекетова і 1 вид. Бант.-Кам. Ровіньський згадує ще одну гравюру Осипова, зображаючу Мазепу, таку саму як в 2-ім і 3-ім вид. Бант.-Кам. (Ровіньський I ст. 1025, ч. 6).

Я згадував з попередній статі про Бекетівський портрет, що у Павловського: „Битва подъ Полтавой“ (ст. 63) є портрет Мазепи сего типу що в Академіи штук лише з гальоном по обох сторонах кафтана. Ту саму репродукцію бачимо і у Korzon-a: Historya nowozytna (II, Kraków 1903. ст. 340) з допискою: „podług portretu w Akad. Sztuk Pięk. w Petersburgu reprod. u Traczewskiego“ (Грачевський: Русская история, Спб. 1895, 2. вид. в 2 т.). Видко з сего, що академічний портрет переизачувано на різні способи.

Рівнож згадував я вже, що портрет Мазепи, власність Горленка, був репродукований фотографом Лушевим в Петербурзі, що видав „фотографическій альбомъ лицъ XVI—XVIII вѣковъ“. Додаю, що з Ровіньського (II, Приложенія п залюченія ст. 282—3) довідуємо ся, при якій нагоді се стало ся. Отже в Петербурзі була в 1870 р. історична вистава „заходом“ Общества пошрєнія художниковъ“, на якій виставлено 879 портретів з різних публичних і приватних збірок. Вийшов сего року каталог сєї вистави П. Н. Петрова в двох виданях, а фотограф Лушев згаданий альбом з 440 репродукціями портретів між ними й Мазепи з портрету Горленка у Ровіньського (II, ст. 193) маємо згадку про портрет Мазепи в Київській Духовній Академії. Є се портрет академічного типу і про него згадував я вже на основі книжки Уманця. У Ровіньського маємо ще дуже багато згадок про портрети Мазепи в різних музеях, годі одначе дійти, чи є они може типу академічного портрету. Іншими портретами Мазепи, в доповненє до моїх попередних статей, займаю ся в 3-ій доповняючій статі, використовуючи Ровіньського і інші зібрані дані. Поділю ся на разі відомостию, що удало

*) Деякі поправки і доповнення (поробив я вже, перепечатаючи мою статю в моїх „Історичних причинках“ II, ст. 29—37.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ

красні і дешеві продає

И ДІТЬ ТУДИ З ДОВІРЄМ ЯК ДО СВОЇХ!

основана духовенством для добра церков

„ДОСТАВА“

У ЛЬВОВІ при ул. Рускій ч. 20.

в Станіславові, ул. Смольки ч. 1.

Гарні фелони, ліхтарі, сьвѣчники і павки, чаші і монстранції, хоругви і патериці, всякі хрести (процесійні, на престольні, ручні, металеві і різьблені), кивоти і тетраподы, процесійні образи і плащеняці, евангелія, парадні дивани, дзвінки, штучні цвітці, різні образи (для церков і для хат), — доставляє дзвони і нагробні хрести, поручає добрих різьбарів для іконостасів, приймає золоченя чаш і напору риз, та виробляє сокільські і січеві прапори. — — — — 109(3—?)

ся мені найти сатиричний рисунок Мазепи в одній з книг „Красного Архіву“ актів гродських і земських у Львові (зго не можна було доси відшукати, про що я писав в „Історичних причинах“ І. ст. 107—8). Сей рисунок буде небавом опублікований зі спеціальною розвідкою, яку до него приготував.

(Конець буде).

Запросини до передплати.

Замість шумних оповісток, які звичайно заміщають часописи в початком року, щоби захопити широкую публіку до передплати, ми запрошуємо скромно наших передплатників і сторінників до дальшого витривання при нашій стягу та до ширеня нашої часописи в близьких собі кругах.

А робимо се тим сміливіше, що можемо вказати на закінчений період тринадцятилітньої витривалості і небезуспішної праці на полі нашої народної політики, літератури і громадянського життя.

За той час не було такої квестії в нашій народній боротьбі, якої би „Руслав“ не обговорив зі становища раціональності і успішности для народа і церкви, не було справи у наших економічних та організаційних змаганнях, якої б „Руслав“ не підверсловом і ділом, не було майже молодого письменника, який би не найшов був в „Руславі“ гостинного місця і не було поскривдженого, який не найшов в „Руславі“ борони по правді і справедливості. „Руслав“ став потребою нашої суспільности і без нього аще громадянське, публічне життя майже не дасть ся подумати.

Особливо наше духовенство повинно не тільки паянничим признанєм, але реальною підмогою пособити нашому видавництву, щоби оволоділо так, як на се заслугоє. Ся підмога містить ся не тільки в самім пренумерованю але і в смілім, свідомім шареню часописи та заюматаню її дописями.

Тоді і квестія розширення рамів часописи стане актуальною і зміст її багатший на славу наших дописувателів, на користь громадянського життя, на добро нашої народної слави!

Ми з нашої сторони постарали ся о збільшенє числа наших дописувателів на провінції та записали собі співучастє визначних сучасних письменників у наших фейлетонах. Крім більшої скількості помешканців оповідач та новель оригінального письменництва і ліпших перекладів, будемо друкувати твори пера Осипа Маковія, Богдана Лепкого, Ульяна Кравченко, Ярослава Гордінського, Богдана Варвінського, о Григорія Селяньського, Володимира Вишенського, Йсифа Гродського, Івана Коссака, Теодора Біленького, Івана Остапа і др.

В новім річнику почнемо печатати Спомини з життя Ол. Варвінського, котри обнимають другу половину XIX столітя і перші роки першого, основані на багатих документальних матеріялах і неперечно причинять ся до поясненя не одного мало розясненого і розслідженого питання та подадуть не одну можливу і найсвідомішу подробицю з нашого національно-політичного і культурного життя.

Всіх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостий. Услівя передплати ті самі, що в минулім році.

Редакція „Руслава“.

Просимо відхобити передплату.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Різдя Христове; римо-кат.: Лукіяна. — В суботу: руско-кат.: Собор Пресв. Богородиці; римо-кат.: Северина. — В неділю: руско-кат.: Первомул. Стефана; римо-кат.: Маркіянина. — В понеділок: руско-кат.: 2000 мучеників; римо-кат.: Павла. — В в'торок: руско-кат.: 14000 літній убитих в Вифлемі; римо-кат.: Гігія.

— З Різдом Христовим здоровимо і бажаємо всім нашим читачам і дописувателям веселих і щасливих свят. Христос раждаєт ся!

— Борис Грінченко тяжко хорий. З Оспедалетті в Італії доносять, що славновісний наш письменник Борис Грінченко, перебуваючий там на ліченю, лежить смертельно хорий. Ся сумна віст-

ка спонукала львівських Русинів, знакомих д. Гріаченка, вислати до хорого письменника д. Щербаківського, який виїхав вже вчора зі Львова.

— Гарний спомин полишуть по собі матуристи львівської рускої гімназії з 1884 року. На своїм останнім візді І. листопада 1909. р. при участі 19 шкільних товаришів зобов'язали ся зложити по 100 К на стипендійний фонд для бідного ученика рускої гімназії у Львові, а заряд над стипендією передали Р. Тов-у Педагогічному.

— Шпігунство. Слідство проти Володимира Добрянського за шпігунство в хосен Росії має небавом скінчити ся, почім відбуде ся судова розправа. На жаданє генерального штабу перевезено Добрянського до слідчої в'язниці у Львові.

— Накладня Гердера в Фрайбурзі (Breisgau), котрої філія находить ся у Відні (на Wollzeile), вельми заслужила ся цінними видавництвами науковими і популярними на християнській основі. Сі видавництва заслугоють на те, щоби оня находили ся по наших шкільних і парафіяльних бібліотеках, щоби наша сьвічна верства могла з них черпати знанє в усіх галузях наук. Тимто звертаємо бачність наших родимців на сю накладню, котрої оповістки в ряди-годи будемо подавати, а також подаємо в нинішнім числі О. о. бливож конвєрсативний лексикон сеї накладні повинен находити ся в кожній інтелігентній родині, а можна єго легко набути.

— † Станіслав Прокопович, віцепрезидент кравної дирекції скарбу у Львові, помер вчєрашньої ночі нагло на удар серця. Покійний уродив ся в 1857 р. у Львові, по скінченю правничих студій був концентом урядником в дирекції скарбу, був доцентом рільничої академії в Дублянях, львівської політехніки, а по покликаню д-ра Коритовського на міністра скарбу в 1907 р. був спершу управителем а потім став віцепрезидентом дирекції скарбу. Похорони відбудуть ся в п'ятницю о 3. год. В. с. ч.!

— Рєрїзї і арештованя. З Самбора доносять, що там комісар староства п. Гаврот перевіз з порученя виспих властей при помочи кількох жандармів ревізію в помешканю якогось академика Ш., що мешкає в Ринку. Причиною ревізії мало бути то, що у Львові мали арештувати якогось другого академика, званого з того, що він клонить ся до анархізму і знайдено у него лист тогож академика Ш., котрий знов має бути соціалістом. При ревізії у него не знайдено ніяких паперів і ніяких підваріних кореспонденцій. — В Бориславі знов арештували якогось жида Онера, з фаху шлюсара, котрий там був занятий в акційнім товаристві „Нафта“. Онер приїхав в Росію з жінкою і дітьми та кажуть, займає ся шпігунством в користь Росії. На него звернула увагу та обставяна, що хоч він мав малий дохід, то все таки жив собі в достатках. Минулої п'ятниці приїхав до Борислава агент поліційний, а взявши собі жандармів на поміч, арештував Онера. При ревізії в єго помешканю забрано множество писем і брошур.

— Фалшивники грошей. В Лондоні розпочала ся оводі карна розправа проти Йосифа Петера з Угорщини і Стефана Альбрехта, інженера з Парижа, обжалованих о підроблюванє австрійських банкнотів по 50 і 100 К. На сліди злочину попала поліція з тої причини, що оба фалшивники побили ся і один другого назвав фалшивником грошей. Поліція зарядила ревізію їх помешканя і найшла всякі прибори до виробу 50- і 100-коронівок. Розправу відложено, щоби Австро-Угорщині дати змогу до жаданя видачі злочинців.

— Звідки походить „коляда“? Слово „коляда“ виводять етимологи від староіндійського імени сонця: Коль або Кор. Коляда була би проте сьвятом сонця, яке дня 23. грудня завертає до нас від зворотника Козорога і піднімає ся чим раз вище на оводі Сонце, а ю євє сьвітло, під яким прозябає всяка ростиність, було у поган добрим божеством в протиставности до тьми яко злого божества. Звідси взяла ся у поган віра в доброго, сьвітлого Бога, Даждбога і віра в лихого Чорнобога, що умертвляв природу і всяке життя. Перші звали тих двох богів: Ормуздом (Білбог) і Аріманом (Чорнобог) або звали ся они коротко: Діва і Аріга. Від сих двох останних імен виводить дехто руске слово: „диво“ і проклін „аті на тебе!“ Погани представляли собі, що оба боги, білий і чорний, жили з собою в ворожнечі і добороювали ся безнастанно, як побороює день ніч, а ніч день. Дня 23. грудня Білбог став перемогати Чорнобога. Сего дня родив ся Коль, а се сьвято опроваджувало торжественно. Слїди сего торжества остали ще й до нині і злучились з Різдом Христовим. Погани палили на горбах огні, як ще й нині палять по Різдяних сьвятах „дїдуха“, се є околіт збіжжя ставлений по селах в куті хати. По хатах відбували ся пири, на яких споживано кол-ачі і кол-иво. За широм жєлаєно собі всякого добра і ворожено на будучий рік, як нині, кидаючи

коливо або кутю до стелі. При тім співано в честь Коля коляди. Мерцям давано участь в пірї, полишаючи для них через ніч всі страви і ложки. Сьвято коляди сьвятувала навіть тарина, якої не уживано до ніякої роботи, а вірувано навіть, що худоба тої ночі говорить між собою.

— Товариска забава: Гостинниця. Одна особа з товариства є гостинником. Гостинник каже кожній особі з товариства до уха імя якоїсь юшки, або печені або мучниці (лєгуміни) н. пр.: росіл, борщ, вишнева юшка, кашусяк, горохова юшка; полядниця, телятина, бїфштик, зрази; кашка риж, налісник, штурдель, смажені яблочки. Три або дві особи є гістьми. Гості не є присутні при даваню назв, вони мусять вийти з комнати. Коли страви вже готові, виходить гостинник і запрошує гостей до гостинниці. Захваљує свою кухню і каже, що все має. Гості сїдають за стіл. Гостинник питає ся, чим може служити. Кожний гість має зажадати що найменше 1) юшку, 2) печеню, 3) мучницю. Перший гість називає якусь юшку. Коли межі особами є така, що дістала назву тої юшки, то гостинник підпроваджує її до гостя і садовить коло него. Опісля жадають інші гості иншої юшки або пристають на тію ющу, котру удало ся першому гостеві роздобути. Коли гість зажадає юшки, якої нема в гостинниці, то гостинник перепрашає, а гостеві вільно жадати ще два рази иншої юшки. Колиж за другим і третім разом гість не натрафить на ніяку юшку, то о-ба, гостинник і гість дають по заставови на руцї безсторонної, старої особи, що не бере участі в грї. То саме, що до першого гостя, відносить ся також до инших гостей. Кожний мусьє жадати що найменше три страви, але може жадати більше. Все однак обов'язує правило, що хто до трех разів не найде страви, то складає застав, а властитель гостинниці також. Спиритні гості потрафлять відгадати цілий запас страв і напїтків, бо гостинник може завести в своїй гостинниці також напїтки і звернути на них увагу гостей. Коли гості висказали свої бажаня і дістали страви, а зглядно поплатили за-страву, захвалюють або ганять страви і напїтки і відходять ситі або голодні. До тої забави можна поставити на столі, де засїдають гості, тарелі, ножі, вилка, лїжки і чарки. Коли гості виїшли, зачинає ся забава на ново. Провідник забави означає инших гостей, иншого гостинника, а гостинник роздає назви страв на ново. Дотепний гостинник і дотепні гості потрафлять при тій забаві товариство знаменито убавити.

— Дрібні вісти. В Снятині помер тамошний бурмістр Тут Немчевский, властитель антики, в 65. р. життя. — Др. Кук вибєрає ся небавом на Гренляндію, щоби забрати звідтам полишені папери, які мають доказати, що він був на північнім бігуні.

Оповістки.

— Конкурс. Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові розписує отсам конкурс на одну стипендію імени бл. п. д-ра Ярослава Кулачєвського в річний квоті 1200 К. О сю стипендію можуть убігати ся молодці рускої народности, укінчені слухачі університету (з видлїу правничого або філософичного) та укінчені слухачі політехніки або вищої школи торговельної, які зобов'язують ся посьвятити ся практичній праці при одній з руских інституцій або організацій економічних і в тій цілі хочуть поза границями краю набути практичного фахового образованя в обсягу асекурації або банковости. До просьби о наданє сеї стипендії треба долучити 1) метрику уродженя, 2) сьвідцтво зрілости середної школи, 3) сьвідцтво укінченя вищої школи (абсолюторію), 4) опіє життя і заяву, яким фаховим студіям хоче петєт посьвятити ся і де наміряє їх відбути. Дотичні просьби належить вносити найпізнійше до кінця місяця лютого 1910 р. на адресу: Дирекція Товариства взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, ул. Руска ч. 20. Львів дня 3. січня 1910. — Дирекція Товариства взаїмних обезпечєнь „Дністер“.

— Відчити у Львові. Перервані перед лат. сьвятами відчити, уладжувані Тов-ом Могилы, пічнуть ся дня 16. с. м. Перший зиклад по сьвятах виголосить др. Сьвенційкий.

— Маланчин вєчїр уладжує сего року театр львівського „Сокола“ у власній саяі (ул. Руска 20). В програму вїйдуть вїїмки з 10-х драматичних творів і два монолєги. Початок о 7½ год. — коєць о 12. в ночі Потім товариські забави.

— З Самбора. Виділ шкільної Помочи дякує всім Вм Родимцям за пам'ять о товаристві, за поміч материяльну і моральну і просить о дальшій жертви на будову дому З Рождєством не забувайте, що в Самборі пєкучою справою є будова дому дя бурси. — Виділ Товариства.

— З Перемишля. Дня 25. січня (в'торок) 1910 р. відбудуть ся в Перемишлі в рефекторі духовній

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

- **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).
- **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.
- **Ehrle Franz, S. J.,** Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.
- **Meyer Theodor, S. J.,** Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.
- **Lehmkuhl Augustin, S. J.,** Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K —'72.
- **Lehmkuhl Augustin, S. J.,** Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K —'96.
- **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2'16.
- **Cathrein Viktor, S. J.,** Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88, geb. in Leinw. K 3'48.
- **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

ПЕТРО І АН СЕНЮТА

артист-маляр,

динокий руский концес. декоратор церков. і нач. директор Тов. а для ровв. рускої штуки у Львові

приймає всякі замовлення входячі

в обсяг прикрашування церков

Львів, ул. Льва Сапига 85. І. п.

112(5—20)

Біда з лихим

жолудком

а стали наслідки того є: брак апетиту, біль жолудка, мловне, забуреня при травленю, біль голови і т. д. На то певно допомагають

КАЙЗЕРА

МЯТОВІ ЦУКОРКИ

випробовані лікарями!

Діляють оживляючо, причиняють ся до травлення і до скріплення жолудка.

Пакет 20 і 40 сотиків.

Можна набути у всіх аптиках.

61(10—12)

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon
zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes.

Durch **B. Herder Verlag, Wien I.**

Wollzeile 33 zu beziehen.

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до виобу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно.

На складі:

Дім комісово-тоговельный

І. Зубика

18(12—?) Львів, ул. Млиарска ч. 2.

Для прикрашения

комнат і Читалехь!

**ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром**

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажі жертвував радн. Ол. Барвіньський на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Ол. Барвіньський. Історичний огляд засновни Народного Дому у Львові (на основі жерев). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньський. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego list Edw. Gniiewosza, szefa sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніщинського Байди Ч. І і П. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймишка, повість. — 60 с.

Княгиня — 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с

Оржешко, Великий, повість. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 1. до 16. січня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєня. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєня. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Бюро учительске і службове

Марі Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3.

Не купуйте, заки не пересвідчите ся!

що лише

ПАТЕФОНИ

зі сталим не звичуючим плити і нестираючим ся штифтом шафіровим, віддають спів і музику зовсім природно і артистично.

Пересвідчатися прошу лише в
ГОЛОВНІМ СКЛАДІ ВИРОБІВ ФІРМИ

RATHE FRÈRES

у Львові, ул. Ягайлонська ч. 24.

побіч площі Смольки.

Перерібки грамофонів на Патефони доконує ся безплатно. 115(4—4)

Всякі плити замінює ся на Патефонові.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збарзжі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поглику:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і звярядів господарских, від шкід огневих під корисеннями услівями,

числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпироволочно по пожарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агенції „Дністра“.

Зголсєня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 виносять:

Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540.—; инші фонди К 458.564.—; разом К 2,324.104.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславона	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	*20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:20C	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гашева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславона	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37+	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	1:30B	5:01	8:44B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13*	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і свята від 10/5 до 18/9. А) Лише в неділі і свята від 1/2 до 31/9. — В) Лише в неділі і свята від 1/6 до 30/9. — Г) В неділі і свята а від 1/6 до 30/9 щоденно. — Г) Щоденно від 1/2 до 31/9. — 3) Лише в неділі.